

Onderwerp Beantwoording vragen ex art. 36 RvO SP, GL en PvdA over de
huishoudelijke hulp
ter informatie
Steller Diuwke van der Wal

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon 050-3676037 Bijlage(n) 1 Ons kenmerk 555298-2022
Datum 4-11-2022 Uw brief van Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

Op 28 september 2022 is een aantal vragen ingediend door de heer Jimmy Dijk van de Socialistische Partij, mevrouw Femke Folkerts van GroenLinks en mevrouw Rozemarijn Gierkink van de Partij van de Arbeid over de huishoudelijke hulp. De vragen zijn als bijlage aan deze brief toegevoegd. In deze brief gaan wij op alle vragen in.

Voorafgaand aan het beantwoorden van de vragen willen we u allereerst bedanken voor uw betrokkenheid bij het onderwerp passende financiering van de zorg. Net als u hechten wij veel waarde aan de ontwikkelingen op dit gebied. In het coalitieakkoord hebben we in dat kader ook de ambitie uitgesproken om winstmaximalisatie zoveel mogelijk tegen te gaan en geld voor de zorg zoveel mogelijk ten goede te laten komen aan de zorg. We zijn ook blij dat we hier nu met de aanbesteding huishoudelijk hulp een belangrijke stap in zetten.

Met onze brief van 2 februari 2022 hebben wij u geïnformeerd dat wij bij inkooptrajecten streven naar een mix van interventies waarin overwinsten worden beheerst, onder-financiering wordt voorkomen en de noodzakelijke transformatie wordt gefaciliteerd.

Kort daarna hebben we in onze brief van 9 februari 2022 over de inkoop van de huishoudelijke hulp aangegeven dat we bij de uitwerking van de aanbestedingsdocumenten voorwaarden opnemen die voorkomen dat eventuele te hoge overwinsten uitgekeerd worden.

De aanbesteding van de huishoudelijke hulp is inmiddels afgerond. In aanloop hiernaartoe is hierover herhaaldelijk en uitgebreid met de Raad gesproken. Ook WIJ Groningen, de Adviesraad Sociaal Domein Groningen en aanbieders hebben met ons meegedacht over de inkoopstrategie. Hierbij willen we de aanbieders per gebied nadrukkelijk gaan positioneren als strategische samenwerkingspartner in het gebied. In het licht van uw vragen noemen we hieronder de drietal interventies die bij de aanbesteding zijn toegepast.

Het verbieden van overwinsten in de zorg hebben wij voorafgaand aan de inkooptrajecten al terzijde moeten leggen, omdat dit juridisch niet haalbaar is en bovenal niet effectief.

Volgvel 1

In de overeenkomsten is naar onze mening een effectiever alternatief opgenomen. Zo is in de contracten de bepaling opgenomen dat *winstuitkeringen* hoger dan 5% tijdens de looptijd van de overeenkomst niet zijn toegestaan. Feitelijk kan overwinst, voor zover dit het gemeentelijk aandeel betreft, daarmee gedurende de overeenkomst niet uitgekeerd worden. Hiermee blijven de middelen binnen de organisatie. Daarmee wordt ook de noodzakelijke continuïteit geborgd. Het gaat hierbij om de behaalde winst m.b.t. de opdracht van de gemeente Groningen. Dus niet de totale winst van de aanbieder. Ook in de landelijke discussie ter voorbereiding van de 'wet integere bedrijfsvoering zorgaanbieders (wibz)' wordt inmiddels in deze richting gedacht.

U verwijst in uw vragen naar de zogenaamde kerstboomconstructies. In dit kader hebben wij bepalingen van het zakelijkheidsbeginsel, ook wel *good governance*, opgenomen om leveringen aan zogenaamde verbonden partijen tegen hogere kosten dan de marktprijs tegen te gaan. Onze insteek met deze bepalingen is om holdingconstructies te ontmoedigen die uitsluitend gericht zijn op het onttrekken van zorggelden.

Juridisch is het niet mogelijk de constructies sec te verbieden.

Tot slot hebben wij aanbieders voorafgaand aan de toetreding getoetst op financiële draagkracht. Hiermee willen wij zoveel mogelijk borgen dat gecontracteerde partijen normaal gesproken in staat zijn de overeengekomen zorg gedurende de looptijd te kunnen bieden.

In de college brief van 31 augustus j.l. meldt u de gunning van de huishoudelijke hulp vanaf 2023 aan vier uitvoerende organisaties. Wij zijn blij dat

- *het aantal zorgondernemers beperkt is tot vier waardoor de marktwerking wordt teruggedrongen en samenwerking in de stadsdelen beter mogelijk wordt;*
- *de verzorgende-client verhouding in takt blijft (de koppeltjes);*
- *de financiering op basis van lump sum/subsidie is waardoor excessieve winsten lastiger worden.*

Met het debacle van Martinizorg vers in het geheugen en het gegeven dat onze fracties zich reeds vaker hebben ingezet om misbruik van zorggelden tegen te gaan hebben wij uw brief van 2 februari jl over passende financiering binnen het sociaal domein er bij gehaald. Een van de laatste zinnen van de collegebrief van februari luidt: "Wanneer wij u informeren over de verschillende inkooptrajecten houden wij u ook graag op de hoogte over de interventies die op dit gebied zijn toegepast."

1. *Wij missen deze interventies in de brief over de gunning huishoudelijke hulp. Welke interventies zijn toegepast? Waarom is voor deze gekozen?*

In de verschillende inkoopdocumenten zijn bepalingen opgenomen zoals boven weergegeven op het gebied van:

- eisen aan de financiële draagkracht;
- beklemmen van overwinst;
- bepalingen rondom *good governance*.

2. *Ook hebben wij gezocht naar de jaarrekeningen van de vier uitvoerende organisaties op jaarverantwoordingzorg.nl. Alleen de verantwoording van Thuiszorg Comfort troffen wij aan. Daarin lezen we dat deze bv in 2021 6,1% winst maakt en in 2020 13%.*
3. *Kunt u aangeven hoe dergelijke percentages zich verhouden tot de eerder gedane uitspraak dat gunning uitsluitend verstrekt worden aan zorgleveranciers die de winst binnen de 5% houden?*

Wij hebben in de brief van 2 februari 2022 aangegeven dat we winst hoger dan 5% aanmerken als overwinst en we onderzoeken in hoeverre we kunnen voorkomen dat deze winst wordt uitgekeerd. Dat hebben we kunnen ondervangen door de in de inleiding beschreven bepaling in de overeenkomst m.b.t. de winstuitkering. Het gaat

Volgvel 2

hierbij om de behaalde winst m.b.t. de opdracht van de gemeente Groningen. Dus niet de totale winst van de aanbieder.

Het bovenstaande betekent dus niet dat organisaties die momenteel een winst boven de 5% realiseren worden uitgesloten van deelname aan een inkooptraject. Een dergelijke uitspraak is ook niet door ons gedaan.

4. *Hoe liggen de winstpercentages van de drie overige aanbieders over 2020 en 2021?*

Het betreft hier bedrijfsgevoelige informatie die wij niet mogen delen. Wij hebben aanbieders voor toetreding getoetst op financiële draagkracht. Om hieraan te kunnen voldoen is een gezonde bedrijfsvoering en daarmee winstgevendheid een vereiste.

Een van de regelmatig voorkomende, mist veroorzakende verschijnselen bij zorgondernemingen zoals indertijd Martinizorg is het “kerstboom” verschijnsel: met elkaar samenhangende bv’s. Ambtelijke informatie leert ons dat constructie rond om een van de aanbieders als volgt is:

- *Wijkzorg Comfort B.V. Met deze B.V. is ingeschreven bij de aanbesteding hh;*
  - *Thuiszorg Comfort B.V. De medewerkers hebben een contract met Thuiszorg Comfort B.V.*
  - *Thuiszorg Comfort Groep B.V. Dit was de koepel waaronder bovenstaande twee organisaties tot voor kort vielen;*
  - *Actief Zorg B.V. Dit is de koepel waaronder Wijkzorg Comfort B.V. en Thuiszorg Comfort B.V. nu vallen cq aan verkocht zijn.*
5. *Bent u met ons van mening dat deze constructie op z’n zachts gezegd doet denken aan de “kerstboom” waarvan de gemeente zoveel last had om bij Martinizorg te bepalen wie waarvoor verantwoordelijk en daarmee aanspreekbaar was? Zo nee, waarom niet? Zo ja welke maatregelen treft u om de interventies zoals aangekondigd in uw brief van 02/02/22 doeltreffend te maken?*

Zoals in onze inleiding vermeld proberen we dergelijke constructies zoveel mogelijk te ontmoedigen. Met de good governance bepaling zien wij erop toe dat geen zorggeld als gevolg van deze constructie wordt onttrokken.

6. *Hoe ziet bij de overige zorgaanbieders de organisatie structuur er uit?*

Het voert wat ons betreft te ver om in deze beantwoording de organisatiestructuur van alle 4 aanbieders te beschrijven. De inleiding en de beantwoording van vraag 5) maken hopelijk duidelijk dat uw (en onze) zorg om het weglekken van zorggelden als gevolg van het optuigen van kerstboomstructuren met de bepaling rond good governance afdoende is geadresseerd. Wij werken met informatiesystemen waarmee we toegang hebben tot niet alleen financiële gegevens van aanbieders, maar ook (ontwikkelingen in) organisatiestructuren. Bovendien hebben partijen vanuit de overeenkomst een meldingsplicht bij juridische wijzigingen.

Onlangs heeft u de raad laten weten dat het contract met de GON/WMO aanbieders met twee jaar wordt verlengd.

- 7. *Valt deze verlenging ook onder de “interventies” die genoemd worden in uw brief van 2 februari? Zo nee, waarom niet?*
- 8. *Zo ja, welke interventies zijn dit?*

De verlenging van de contracten met de GON aanbieders heeft plaatsgevonden op basis van de afspraken die hier bij de gunning in 2018 over gemaakt zijn. Hierin konden de betreffende interventies daarom ook niet meegenomen worden. In de overeenkomsten is echter al een bepaling voor winstmaximalisatie opgenomen. We

constateren op basis van onze ervaringen van de afgelopen jaren ook dat deze goed functioneert. Hier bent u in de beeldvormende sessie van 26 oktober jl. ook nader over geïnformeerd.

In de WMO (dagbesteding, individuele begeleiding en huishoudelijke hulp) en de jeugdhulp (basisjeugdzorg) wordt gaandeweg de marktwerking teruggedrongen terwijl bij de vorming van WIJ al helemaal geen sprake was van marktwerking. Wij vinden dit een prima ontwikkeling maar constateren dat de marktwerking (deels) nog overeind is bij de bepaling welke organisaties de GON uitvoerders zijn en die van de huishoudelijke hulp. De open house constructie in de specialistische jeugdhulp blijft vooralsnog in takt even als de aanbesteding in Beschermd Wonen.

9. *Bent u met ons van mening dat de komende jaren het streven moet blijven de marktwerking verder terug te dringen en zo mogelijk geheel uit de zorg te bannen? Zo nee, waarom niet?*
10. *Zo ja, op welke wijze gaat u dit de komende jaren vorm geven en bent u bereid de vormgeving van de gemeente gefinancierde zorg voor eind 23 met de raad te bespreken?*

Vooropgesteld zijn we blij met de stappen die er de afgelopen jaren in het kader van het terugdringen van marktwerking bij aanbestedingen in de zorg zijn gezet. De totstandkoming van het GON en straks ook SAMEN zijn hier mooie voorbeelden van. Het streven van het college blijft om hier in lijn met het coalitieakkoord de komende jaren waar mogelijk nog steviger op in te gaan zetten en zodoende meer continuïteit te bieden en zorggeld in toenemende mate of idealiter volledig voor zorgdoeleinden te benutten. Dit uitgangspunt zal ook centraal staan bij toekomstige aanbestedingstrajecten. Vanzelfsprekend zal het college de Raad hier tijdig bij betrekken. Op welk moment deze discussie precies gevoerd gaat worden, kunnen we nu echter nog niet zeggen.

Tot slot maken we van de gelegenheid gebruik te informeren naar uw pogingen de twee miljoen terug te vorderen van (de voormalige bestuurder van) MartiniZorg.

11. *Heeft overleg met de curator plaats gevonden? Zo ja, wat is de uitkomst? Zo nee, waarom niet? Zijn juridische stappen gezet tegen deze bestuurder? Zo nee, waarom niet?*

De twee miljoen waar u aan refereert heeft betrekking op dividenduitkering van de Zorgzaak Holding BV. De gemeente had alleen een contract met MartiniZorg, welke in totaal € 550.000 aan dividend heeft uitgekeerd aan haar twee aandeelhouders. Wij hebben geen bevoegdheden om inzage af te dwingen in de gegevens van (de onderneming van de) eigenaar/aandeelhouders van MartiniZorg.

In artikel 2:216 Burgerlijk Wetboek zijn regels opgenomen waaronder mag worden besloten tot het doen van dividenduitkeringen. Kort gezegd komen die er op neer dat een onderneming niet 'uitgekleed' mag worden met dergelijke uitkeringen. Dat uitkeren verantwoord is moet blijken uit een financiële 'stresstest' die het bestuur moet doen. Worden die regels geschonden dan kan dat leiden tot aansprakelijkheid van bestuurders jegens de vennootschap en, onder omstandigheden, ook jegens crediteuren. Of die regels destijds zijn geschonden is voor ons niet te beoordelen. De curator zelf heeft wel aangegeven een onderzoek te starten naar de financiële gang van zaken bij MartiniZorg. Wij hebben de curator verzocht om inzage in de financiële omstandigheden, maar deze geeft aan slechts langs de weg van (openbare) verslaglegging ex artikel 73a Faillissementswet derden te kunnen informeren. In deze verslaglegging schrijft de curator dat deze al wel (van de rechter-commissaris) toestemming heeft voor een oorzakenonderzoek door een onafhankelijke partij die

Volgvel 4

gespecialiseerd is in faillissementsonderzoeken. De verwachting is dat deze binnen enkele maanden met een rapport komt, waarna de curator beslist of er voldoende juridische grondslag is voor verder onderzoek (naar onbehoorlijk bestuur).

12. Zijn alle vorderingen die gemeente had/heeft op Martinizorg ondertussen ontvangen?

Het restant van de vordering wat ten tijde van het faillissement nog open stond wordt verrekend met nog openstaande declaraties van MartiniZorg. Dit is ten dele ook al gebeurd. Hierover is overeenstemming met de curator.

Dan nog een signaal: van diverse "oude" aanbieders hh horen we dat informatie over de nieuwe situatie mbt overgang personeel, behoud koppeltjes etc. nog niet bekend is. Zijn deze organisaties op de hoogte van hetgeen van hen verwacht wordt in de nieuwe situatie?

Naar onze waarneming verloopt de voorbereiding op de overgang naar de nieuwe situatie zorgvuldig en in goed overleg met zowel de latende als gegunde aanbieders. De raad heeft in debatten herhaaldelijk aangegeven veel waarde te hechten aan een soepele transitie, specifiek als het gaat om de overgang van personeel en het behoud van koppeltjes. Voor dit doeleinde hebben we dan ook een bemiddelaar aangesteld. De bemiddelaar is reeds voor de gunning in nauwe samenwerking met het inkoopteam gestart met zijn werkzaamheden en is direct na gunning met alle gegunde en latende aanbieders in gesprek gegaan over de overgang. De planning van de overgang naar de nieuwe situatie en wat er wordt verwacht van zowel de latende en gegunde partijen is tot in detail uitgewerkt en is nadrukkelijk besproken in de diverse (structurele) overleggen rond de implementatie.

Wij vertrouwen er op uw raad hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.